

Agder Regnskap AS
Saltverket 4A
4515 MANDAL

VÅR REFERANSE
21/8468

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13
1. ledd nr. 1-2

DATO
09.03.2022

Tilsynsrapport - vedtak

Finanstilsynet viser til tilsyn avholdt i perioden 6. - 13. september 2021, foreløpig tilsynsrapport datert 10. desember 2021, samt regnskapsførerselskapets tilsvarende datert 19. januar 2022. Tilsynet ble gjennomført via videosamtaler.

Tilsynet omfattet det autoriserte regnskapsførerselskapet Agder Regnskap AS, org. nr. 990 089 639, og de autoriserte regnskapsførerne ansatt i selskapet.

Selskapet hadde på tilsynstidspunktet 194 regnskapsføreroppdrag. Omsetningen i 2019 var på ca. kr 6,1 mill. Det er 14 ansatte i regnskapsførerselskapet som utgjør ca. åtte årsverk.

Formålet med tilsynet var å kontrollere om regnskapsførervirksomheten drives i samsvar med de kravene som gjelder, herunder om oppdragene gjennomføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk. Den rettslige standarden "god regnskapsføringsskikk" utfylles av standarder utarbeidet av Regnskap Norge, DnR og Økonomiforbundet. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag ble det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning kontrollert. Autoriserte regnskapsførere er underlagt hvitvaskingslovgivningen. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter dette lovverket.

Alle regnskapsførerselskap er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll. Finanstilsynets tilsyn dekket derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset den konkrete virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd i samsvar med forskriftens krav. Dersom regnskapsførerselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet.

Det vises også til finanstilsynsloven § 3 som fastslår at Finanstilsynet skal se til at de institusjoner det fører tilsyn med virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter.

Pliktbrudd Finanstilsynet avdekket i regnskapsførerselskapet er omtalt i punkt 2. Pliktbrudd som er avdekket i oppdragsutførelsen er omtalt i punkt 3.

Tilsynet avdekket alvorlige mangler i regnskapsførerforetakets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. På grunnlag av de forhold som ble avdekket under tilsynet og omtalt i foreløpig tilsynsrapport, har Finanstilsynet truffet vedtak om å ilegge regnskapsførerselskapet et overtredelsesgebyr på kr 100 000,- for manglende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Begrunnelsen for vedtaket fremkommer av punkt 2.5 og 5.

1. Oppdragsansvarlig regnskapsførers og daglig leders ansvar

Formålet med autorisasjonsordningen og offentlig tilsyn med regnskapsføringsvirksomheter er å sikre at oppdragsgivernes interesser blir ivaretatt på en forsvarlig måte. Finanstilsynet kontrollerer at autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper etterlever regnskapsførerloven og annen relevant lovgivning som støtter opp under formålet. Oppfølging av manglende ivaretagelse av rollen som daglig leder i regnskapsførerselskaper og som oppdragsansvarlig regnskapsfører er sentralt i tilsynsarbeidet.

Ansaret som tilligger oppdragsansvarlig regnskapsfører

Kravet om at det skal utpekes en autorisert regnskapsfører for oppdrag som et regnskapsførerselskap påtar seg skal bidra til å oppfylle formålet med autorisasjonsordningen, som blant annet er å sikre høy kvalitet på regnskaper og rapporter som blir levert til oppdragsgivere og andre brukere av regnskapet, herunder offentlige myndigheter. Regnskapspliktige som setter bort sitt regnskap til autoriserte regnskapsførere skal kunne ha tillit til at oppdraget blir utført i samsvar med god regnskapsføringsskikk og at regnskap og rapporter har god fagmessig kvalitet. Ansaret for at regnskapsføreroppdragene utføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk påhviler den som er ansvarlig for oppdraget. Dersom den oppdragsansvarlige ikke ivaretar sitt oppdragsansvar, innebærer det en undergraving av autorisasjonsordningen. Dette gjelder uavhengig av forhold i regnskapsførerselskapet og uavhengig av om det benyttes medarbeidere til å utføre arbeidet. Dette ansvaret skal ivaretas på en forsvarlig måte og er ikke begrenset av det som måtte være avtalt mellom regnskapsførerselskapet og den oppdragsansvarlige regnskapsføreren. Den som påtar seg oppdragsansvaret, må gjøre en selvstendig vurdering både av sin kompetanse og kapasitet.

En autorisert regnskapsfører som er daglig leder i et regnskapsførerselskap, vil i tillegg ha det ansvaret som følger av denne rollen. De pliktene en daglig leder i et regnskapsførerselskap må ha en særlig oppmerksomhet rettet mot er følgende:

Daglig leders ansvar etter regnskapsførerlovgivningen

Det er et lovkrav at et autorisert regnskapsførerselskap skal ha en daglig leder som er autorisert regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 1. Bakgrunnen for kravet er behovet for at lederen av et autorisert regnskapsførerselskap innehar særlig kunnskap om regnskapsførers ansvar overfor oppdragsgiverne og de forhold som gjør seg gjeldende ved driften av et regnskapsførerselskap. Forarbeidene til regnskapsførerloven gir liten veiledning med hensyn til tolkningen av § 6. I kommentarer til regnskapsførerloven § 6, jf. Gyldendal Rettsdata, legges det imidlertid stor vekt på formålet bak dette lovkravet. Her står det blant annet: "*Bakgrunnen for kravet er bl.a. å sikre tilstrekkelig kunnskap og bevissthet om det ansvar og plikter et selskap har, både overfor Finanstilsynet og overfor oppdragsgiverne. I den forbindelse er det vist til daglig leders plikter via selskapslovgivningen. Selskapslovgivningen gir også daglig leder en definert forvaltningsmyndighet. I tillegg til det ansvar som påhviler en daglig leder etter selskapsretten, er oppgavene og ansvarsområdet knyttet til det å drive regnskapsførervirksomhet nærmere konkretisert i de bransjefastsatte standardene for god regnskapsførerskikk (GRFS).*"

Daglig leders ansvar etter selskapslovgivningen.

I et aksjeselskap er det daglig leder som står for den daglige ledelsen av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Daglig leder skal blant annet sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, jf. aksjeloven § 6-14. Daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling, jf. aksjeloven § 6-15.

Daglig leders ansvar etter risikostyringsforskriften

Regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll, jf. § 1 nr. 12. Forskriften krever at vesentlige risikoer identifiseres, håndteres og rapporteres slik som fastsatt.

Etter forskriften har daglig leder ansvar for å påse at risikostyringen og internkontrollen blir gjennomført, herunder etablering av rutiner for risikoovervåkning, jf. § 4. Daglig leder må løpende følge opp endringer i foretakets risikoer. Videre skal daglig leder minst en gang årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal behandles av styret, jf. § 8. Daglig leders ansvarsoppgave er derfor blant annet å sørge for utarbeidelse og gjennomføring av rutiner i selskapet for å redusere de reelle risikoene som ligger i foretaket og den virksomheten som drives. Det må etableres kontroller som sikrer etterlevelse. Hvis daglig leder ser at det foreligger forhold som innebærer vesentlige risikoer for selskapet, må vedkommende rette på forholdet eller rapportere til styret.

Daglig leders ansvar etter hvitvaskingslovgivningen

Autoriserte regnskapsførere og autoriserte regnskapsførerselskaper er underlagt hvitvaskingsloven. Rapporteringspliktige skal gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering hvor blant annet egen virksomhet, virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder og geografiske forhold skal tas i betraktning, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres og holdes oppdatert.

Det følger videre av hvitvaskingsloven § 8 at rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifiserte risikoer og oppfyller plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Flere av kravene ligger under daglig leders ansvarsområde, herunder sørge for at det utarbeides rutiner som blir lagt frem for styret for fastsettelse. Daglig leder skal påse at rutinene etterleveres. For autoriserte regnskapsførere som er daglige ledere kan mangler i etterlevelsen av hvitvaskingslovgivningen i yrkesutøvelsen gi grunnlag for tilbakekall av den personlige autorisasjonen.

Ivaretagelsen av ansvaret som daglig leder

En autorisert regnskapsfører som har påtatt seg ansvaret som daglig leder må ha kunnskap og erfaring som gjør vedkommende i stand til å forstå dette ansvaret og til å oppfylle de pliktene som tilligger denne rollen. Daglig leder må være involvert i den løpende virksomheten på en måte som gjør at vedkommende er i stand til å sikre at den drives på en hensiktsmessig og forsvarlig måte og i samsvar med relevant lovgivning fra det tidspunkt virksomheten startes. Når autoriserte regnskapsførerselskaper ikke drives i samsvar med lovgivningen, vil lovbrudd som kan henføres til daglig leders ansvarsområde, kunne få betydning for daglig leders personlige autorisasjon som regnskapsfører.

Finanstilsynets vurdering

Tilsynet avdekket mangler ved virksomheten, flere av disse alvorlige, jf. gjennomgangen under. Flere av manglene trekker i retning av at daglig leder ikke fullt ut har ivaretatt sitt ansvar og sine oppgaver på en forsvarlig måte. Finanstilsynet forutsetter at daglig leder har større oppmerksomhet rettet mot denne rollen.

Daglig leder var på tilsynstidspunktet også oppdragsansvarlig for samtlige oppdrag. De manglene som ble avdekket under tilsynet, var også knyttet til oppdragsutførelsen. Dette trekker i retning av at daglig leder heller ikke har ivaretatt rollen som oppdragsansvarlig regnskapsfører på en forsvarlig måte. Finanstilsynet forutsetter at oppdragsansvarlig regnskapsfører ivaretar sitt ansvar i denne rollen, at regnskapsførerselskapet tilrettelegger for dette og at det blir kontrollert at oppdragsansvaret blir ivaretatt.

At samme person ivaretok rollene både som daglig leder og oppdragsansvarlig, gjorde at det var utfordringer knyttet til kapasitet. Se særlig omtale om kapasitet i pkt. 2.3.

2. Forhold i regnskapsførerselskapet

2.1 Årsregnskap

Det følger av regnskapsloven § 3-1 at regnskapspliktige skal fastsette årsregnskapet innen seks måneder etter regnskapsårets slutt. Det følger videre av regnskapsloven § 8-2 første ledd at årsregnskapet skal sendes Regnskapsregisteret innen en måned etter fastsetting av årsregnskapet (31. juli). Da selskapet er underlagt tilsyn, gjelder ikke utsatte frister for innsendelse av årsregnskapet på grunn av koronapandemien.

Regnskapsførerselskapets årsregnskap for 2019 ble innsendt Regnskapsregisteret 29. september 2020. Årsregnskapet for 2020 var på tilsynstidspunktet ikke levert. Ved oppslag i Brønnøysundregistrene fremgår det at årsregnskapet ble registrert mottatt og godkjent av Regnskapsregisteret 30. september 2021.

Finanstilsynet ser alvorlig på at et autorisert regnskapsførerselskap både for regnskapsåret 2019 og 2020 har sendt inn årsregnskapet for egen virksomhet til dels lenge etter gjeldende frister. Det fremgår av tilsvaret at regnskapsførerselskapet ikke var klar over at utsatte frister for innsending av årsregnskap ikke gjaldt selskap under tilsyn.

Finanstilsynet forventer at autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskap har kjennskap til de krav som stilles etter regnskapsloven og forskriftsbestemmelser til denne. Dette innebærer bl.a. at årsregnskap for enheter som er under tilsyn blir sendt inn rettidig, enten dette gjelder eget årsregnskap eller at en fører regnskap for oppdragsgivere som er under tilsyn og som dermed også har plikt til å følge hovedregelen i regnskapsloven §§ 3-1 og 8-2.

2.2 Økonomiske forhold

Folketrygdloven § 23-2 angir at arbeidsgiver skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som arbeidsgiver plikter å innrapportere. Opplysninger om beregnet avgift og grunnlaget for beregningen av arbeidsgiveravgift for hver kalendermåned skal leveres etter reglene i a-opplysningsloven. Det følger videre av skattebetalingsloven § 10-10 første ledd at arbeidsgiveravgift for de to foregående

kalendermånedene forfaller til betaling hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november.

Skatteforvaltningsforskriften § 8-3-10 angir at leveringsfrist for skattemelding for merverdiavgift er én måned og ti dager etter utløpet av hver oppgavetermin. Det følger videre av skattebetalingsloven § 10-30 første ledd at merverdiavgift for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres skattemelding til skattekontoret.

Forut for tilsynet ble det innsendt skatteattest som viste at regnskapsførerselskapet per 29. april 2021 hadde store restanser knyttet til merverdiavgift og arbeidsgiveravgift. Det ble opplyst under tilsynet at regnskapsførerselskapet har hatt en krevende periode med anstrengt likviditet i forbindelse med koronapandemien. Regnskapsførerselskapet har benyttet seg av adgangen til å søke om utsettelse av skatteinnbetalinger for å avhjelpe konsekvensene av Covid-19-utbruddet, og har fått utsettelse med innbetalinger til 30. september 2022.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om en bekreftelse på at kravene var innfridd, alternativt at det ble lagt frem en nedbetalingsplan som var godkjent av Skatteetaten. Finanstilsynet viste til regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 3, og gjorde oppmerksom på at manglende rettidig betaling av offentlige avgifter vil kunne reise spørsmål om regnskapsførerselskapet er økonomisk vederheftig.

Som vedlegg til tilsvaret er en detaljert nedbetalingsavtale fremlagt og det er bekreftet at alle avdrag er betalt i henhold til avtalen. Finanstilsynet forutsetter at regnskapsførerselskapet til enhver tid vurderer behovet for kapitaltilførsel slik at selskapet opprettholder vilkåret til å være økonomisk vederheftig etter regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 3.

2.3 Kapasitet

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 2.5 at regnskapsfører-virksomheten skal ha tilstrekkelig kapasitet til å utføre sine oppdrag i samsvar med oppdragsavtaler og krav gitt i eller i medhold av lov. Videre skal regnskapsførervirksomheten vurdere sin kapasitetsmessige sårbarhet og eventuelt iverksette tiltak slik at oppdragsgivere og egen virksomhet blir minst mulig skadelidende ved situasjoner hvor kapasiteten er lavere enn normalt.

Det ble under tilsynet avdekket mangler knyttet både til krav til selskapet og i utførelsen av regnskapsføreroppdrag. Daglig leder i regnskapsførerselskapet er ansvarlig for samtlige av oppdragene og det er også han som skal sørge for at driften i selskapet ivaretas på en forsvarlig måte, herunder at det iverksettes tiltak som sikrer at regnskapsføringen for oppdragsgiverne skjer i samsvar med de krav som følger av regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk.

Det fremgår av selskapets dokument for risikostyring og internkontroll datert 17. august 2021 at det er ansatt en ny person fra 1. januar 2021, samt at det er ryddet i kundemassen. Med bakgrunn i disse tiltakene er det vurdert av selskapet at kapasiteten er tilstrekkelig per 31. oktober 2021.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om en redegjørelse for hvordan kapasitetssituasjonen er i selskapet, samt hvilke ytterligere tiltak som eventuelt ble vurdert for å redusere sårbarheten dersom det fortsatt er kapasitetsproblemer.

Det fremgår av tilsvaret at en ny autorisert regnskapsfører er ansatt fra oktober 2021 og at selskapet har økt sin bemanningskapasitet med 1,8 årsverk. Fra februar 2022 vil regnskapsførerselskapet

dermed ha fire autoriserte regnskapsførere i selskapet. Det fremgår videre at det er gjort en fordeling av oppdragsansvar som vil bedre virksomhetens sårbarhet.

Finanstilsynet legger til grunn at med de tiltakene som er gjennomført for å bedre kapasiteten, vil regnskapsføringen for oppdragsgiverne skje i samsvar med de krav som følger av regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk.

2.4 Plikten til å frasi seg oppdrag

Det følger av regnskapsførerforskriften § 3-1 tredje ledd at dersom oppdragsgiver vesentlig misligholder sine plikter etter oppdragsavtalen, slik at regnskapsfører ikke har mulighet til å produsere eller gi grunnlag for avtalt løvbestemt rapportering, plikter regnskapsfører å frasi seg oppdraget. Finanstilsynet vil i den forbindelse presisere at kravet gjelder uavhengig av om oppdragsgiver har gjort opp regnskapsførerselskapets honorar for det arbeidet som er utført eller ikke.

Å gjøre oppdragsgiver oppmerksom på feil og mangler, og i ytterste konsekvens frasi seg oppdraget, er en viktig del av rollen som regnskapsfører. Hvis ikke regnskapsfører korrigerer oppdragsgiver, vil det svekke kvaliteten på regnskapene også fremover. Finanstilsynet legger til grunn at feil og mangler som avdekkes må tas opp umiddelbart med oppdragsgiver, og oppdragsgiver må også informeres om konsekvensene dersom manglene ikke blir rettet opp i.

Det ble opplyst under tilsynet at regnskapsførerselskapet har hatt noen oppdragsgivere som det burde frasagt seg pga. manglende eller mangelfull rettidig innlevering av bilag og annen underliggende dokumentasjon. Når regnskapsførerselskapet over tid på grunn av forhold hos oppdragsgiver ikke får utført oppdragene i henhold til gjeldende oppdragsavtaler og relevante lover og regler, må regnskapsførerselskapet etter Finanstilsynets syn frasi seg oppdraget.

Det fremgår av tilsvaret at regnskapsførerselskapet gjør en løpende vurdering av oppdragsgiverne og påpeker at situasjonen med pandemi har vært krevende for mange av oppdragsgiverne.

Finanstilsynet tar opplysningene til etterretning, men forutsetter fortsatt at regnskapsførerselskapet gjør konkrete vurderinger for de oppdragsgiverne dette gjelder og frasier seg oppdraget dersom oppdragsgiver til tross for gjentatte henstillinger ikke overholder de krav som følger av oppdragsavtalen, samt krav som følger av annet sentralt regnskaps- og skatteregelverk.

2.5 Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Oppsummerende vurdering av regnskapsførerselskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket følger i punkt 5.

2.5.1 Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Autoriserte regnskapsførere har en viktig rolle i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering, blant annet på grunn av innsikt i sine kunders økonomiske transaksjoner.

Etter hvitvaskingsloven § 7 skal regnskapsfører identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til virksomheten. Formålet med risikovurderingen er at rapporteringspliktige skal ha kunnskap om hvilke trusler egen virksomhet er utsatt for og hvilke sårbarheter (iboende risiko) egen virksomhet har. Ved risikovurderingen skal det blant annet tas i betraktning egen virksomhet, herunder særlig art og omfang, tjenester og kundeforhold, type kunder og

kundegrupper, samt geografiske forhold. Risikovurderingen skal tilpasses virksomhetens omfang, dokumenteres og holdes oppdatert.

Det må fremgå av risikovurderingen at regnskapsfører har identifisert hvilke eksterne forhold (trusler mot virksomheten) og interne forhold (sårbarheter ved virksomheten) som påvirker risikoen for at selskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Fordi de eksterne og interne forholdene er bestemmende for selskapets risiko for å bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen inneholde en samlet vurdering av hvordan eksterne og interne forhold påvirker hverandre (risikoen).

Regnskapsfører må forstå hvordan selskapets ulike tjenester kan brukes av oppdragsgivere som ønsker å hvitvaske eller finansiere terror. Dersom regnskapsfører har oppdragsgivere som driver virksomhet i bransjer med økt risiko for hvitvasking, må risikovurderingen reflektere hvorfor de enkelte bransjer er utsatt for økt risiko for hvitvasking, samt hvilke indikasjoner på hvitvasking eller terrorfinansiering som er knyttet til de enkelte bransjer. Videre må risikovurderingen inkludere spørsmålet om hvilke interne forhold som påvirker risikoen for at selskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering.

Det er regnskapsførerselskapets *eget* risikobilde som skal kartlegges. Selv om det tas utgangspunkt i en mal for risikovurdering som er utarbeidet av tredjeparter, må slike maler tilpasses den enkelte virksomhet. En konkret tilpasning innebærer at risikovurderingen vil variere i omfang og kompleksitet, avhengig av regnskapsførerselskapets størrelse, tjenestespekter, kundemasse, internasjonale tilknytning m.m.

Forut for tilsynet ble regnskapsførerselskapets kvalitetssikringssystem innsendt. Dokumentet inneholder bl.a. selskapets rutiner, samt gjennomgang av risikostyring og internkontroll. Dokumentene er utarbeidet basert på maler fra Regnskap Norge og Sticos og er datert 20. august 2021. "*Rutine hvitvaskingsansvarlig*" er en del av dokumentet og omfatter hva som er den hvitvaskingsansvarliges oppgaver. Videre fremgår opplæring av ansatte, undersøkelses- og rapporteringsplikt, samt oversikt over rutiner. Som vedlegg forelå utskrifter av NTAES indikatorliste og Finanstilsynets rundskriv 15/2019. Det ble opplyst under tilsynet at denne rutinen, samt "*Rutine oppfølging av hvitvaskingslovgivning på kundenivå*" er selskapets dokumenter som omhandler hvitvaskingsregelverket.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er et sentralt element i regnskapsførervirksomhetens styrings- og kontrollstruktur, og danner grunnlaget for regnskapsførers arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for rutiner, som igjen skal sikre at virksomheten håndterer identifiserte risikoer og oppfyller øvrige plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Det er gjennom risikovurderingen at behovet for tiltak som kan redusere risikoen for å bli utnyttet i hvitvasking eller terrorfinansiering synliggjøres.

Ved gjennomgang av dokumentene som ble fremlagt, mener Finanstilsynet at det på tilsynstidspunktet ikke var gjennomført en virksomhetsinnrettet risikovurdering tilpasset selskapet. Risikoen var ikke vurdert ut fra de lovbestemte kriteriene, det vil si at risiko for hvitvasking og terrorfinansiering ikke var vurdert i forhold til:

- *egen virksomhet* - det fremkommer ingen vurderinger om hvordan regnskapsførerselskapet eventuelt kan misbrukes til hvitvasking, og det mangler vurderinger knyttet til virksomhetens omfang,

- *tjenester*- det mangler vurderinger knyttet til de ulike typer tjenester regnskapsførerselskapet tilbyr,
- *type kunde og kundegrupper* - det mangler vurderinger rundt risikoen ved fysiske personer, herunder for eksempel utenlandske statsborgere, skjulte reelle rettighetshavere (fullmektiger), politisk eksponerte personer og kriminelle personer tilknyttet kunden. I tillegg mangler det utfyllende beskrivelse som viste *hvorfor* den enkelte bransje anses å utgjøre høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering,
- *geografiske forhold* – det mangler vurderinger rundt risikoen ved om oppdragsgivere, reelle rettighetshavere eller andre kan ha tilknytning til eller er eksponert mot land som har et betydelig omfang av korrupsjon eller annen kriminalitet.

I dokumentet gis det ikke beskrivelser av selskapet og dets virksomhet. Den terrorfinansieringsrisikoen som regnskapsførerselskapet kan være utsatt for er heller ikke vurdert. Finanstilsynet konstaterer at det ved gjennomgang av listen over regnskapsførerselskapets oppdragsgivere fremkommer at flere av oppdragsgiverne driver virksomhet i bransjer som anses som høyrisikobransjer. Det vises til nasjonal risikovurdering 2020 og Finanstilsynets rundskriv 15/2019. Aktuelle risikoer som kunne være relevant for selskapets virksomhet er ikke identifisert og vurdert.

Ettersom det ikke var fremlagt dokumentasjon for at regnskapsførerselskapet har vurdert trusler og sårbarheter som kan påvirke risikoen for å bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering, mener Finanstilsynet at regnskapsførerselskapet ikke hadde gjennomført en virksomhetsinnrettet risikovurdering etter de krav som følger av hvitvaskingsloven § 7, og at det dermed foreligger brudd på bestemmelsen. Plikten til å gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering har vært gjeldende siden oktober 2018. Finanstilsynet anser manglende virksomhetsinnrettet risikovurdering som et alvorlig brudd på regnskapsførerselskapets plikter etter hvitvaskingsloven.

Det fremgår av tilsvaret at regnskapsførerselskapet i tiden etter tilsynet har hatt en revisjon av sin virksomhetsinnrettede risikovurdering med nye vurderinger basert på egen virksomhet, samt å sørge for etterlevelse i praksis. Finanstilsynet har ikke nå vurdert om de svakhetene som ble avdekket ved tilsynet og som fremkommer av foreløpig rapport er tatt hensyn til ved selskapets siste gjennomgang av virksomhetsinnrettet risikovurdering.

2.5.2 Rutiner

Lovkravet og regnskapsførerselskapets rutiner

Regnskapsførerselskapet skal ha skriftlige rutiner som sikrer etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd. For at rutinene skal virke etter sin hensikt må de være tilpasset virksomhetens art og omfang, jf. § 8 andre ledd, og det betyr at det må være en sammenheng mellom den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og rutinene. At rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang innebærer at regnskapsførerselskaper med få kunder og et begrenset tjenestetilbud ikke vil trenge et like omfattende og komplekst rutineverk som større selskaper. Plikten til å ha skriftlige rutiner påhviler imidlertid alle regnskapsførerselskaper, uansett størrelse, og er en videreføring av tilsvarende plikt etter hvitvaskingsloven av 2009.

De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at selskapet har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet og plikter som skal ivaretas i den løpende oppdragsutførelsen. Rutinene må angi *hva* som skal gjøres og *hvordan* dette skal gjøres.

Regnskapsførerselskapets rutiner fremgår kun av dokumentet; «*Rutine hvitvaskings-ansvarlig*». Dokumentet angir kun en overordnet oversikt over oppgavene til hvitvaskingsansvarlig, overordnet oversikt over rutiner og henvisning til Finanstilsynets rundskriv og øvrig regelverk knyttet til antihvitvaskingsarbeidet. Det er ikke utarbeidet noen spesifikke rutiner tilpasset Agder Regnskap AS. Rutinene oppfyller dermed ikke kravene i hvitvaskingsloven § 8.

Med bakgrunn i de mangler som ble avdekket under tilsynet, mener Finanstilsynet at regnskapsførerselskapet ikke oppfyller kravet i hvitvaskingsloven §§ 7 og 8 til å ha virksomhetstilpassede og oppdaterte rutiner som sikrer håndtering av risiko og oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket. Under følger en beskrivelse av øvrige områder hvor Finanstilsynet har avdekket mangler eller brudd på bestemmelser i hvitvaskingsloven.

Kundetiltak og løpende oppfølging

For at regnskapsførerselskapet skal kunne bidra til bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, er det sentralt at pliktene i hvitvaskingsloven kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging oppfylles. For å sikre dette, må det foreligge skriftlige rutiner som angir hvilke kundetiltak som skal gjennomføres og konkret hvordan disse skal gjennomføres. Den fremlagte rutinen dekker ikke pliktene i kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging.

Det fremgår av tilsvaret at regnskapsførerselskapet har anskaffet et system for å kunne avhjelpe gjennomføringen av kundetiltak. Finanstilsynet legger til grunn at et system vil kunne være til hjelp i gjennomføringen av kundetiltak og dokumentasjon av disse, men at de vurderingene som hvitvaskingsloven krever, uansett må gjennomføres.

Kundeforholdets formål og tilsiktet art

For å kunne risikoklassifisere kunden og utføre løpende oppfølging i samsvar med hvitvaskingsreglene, må regnskapsfører innhente og vurdere nødvendige opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art, jf. hvitvaskingsloven §§ 12 femte ledd og 13 femte ledd.

Selskapet opplyste om at det kun påtar seg regnskapsføreroppdrag, og at dette fremgår av oppdragsavtalen. Rutinen må uansett sikre at det skjer en vurdering av tilsiktet art (hvordan kunden ønsker å bruke den tjenesten som leveres) opp mot risikoen for å bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Gjennomgang av enkeltoppdrag avdekket at kundeforholdets formål og tilsiktet art ikke var vurdert for noen av de utvalgte oppdragene.

Reelle rettighetshavere

Regnskapsfører skal innhente og bekrefte opplysninger om fysiske personer som, alene eller sammen med nære familiemedlemmer, direkte eller indirekte eier eller kontrollerer mer enn 25 prosent av eierandelene til kunden, har rett til å utpeke eller avsette mer enn halvparten av kundens styremedlemmer, eller utøver kontroll over den juridiske personen på annen måte (reelle rettighetshavere), jf. hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd, jf. § 14.

Selv om reelle rettighetshavere ofte vil være sammenfallende med eierne, kan det være forhold som tilsier at situasjonen er en annen. Regnskapsfører må derfor dokumentere en vurdering av dette i hvert enkelt tilfelle. Regnskapsførerselskapet mangler en overordnet skriftlig rutine for å identifisere og bekrefte reelle rettighetshavere utover de som har eierandeler på mer enn 25 prosent.

For de fire oppdragene som ble valgt ut for kontroll, forelå det ikke vurdering og dokumentasjon av om det var foretatt vurdering av reelle rettighetshavere, herunder om disse er sammenfallende med de registrerte eierne i selskapene.

Mangelfull rutine for å innhente og bekrefte opplysninger om reelle rettighetshavere innebærer brudd på plikter etter hvitvaskingsloven § 8, jf. § 14, og manglende identifikasjon og bekreftelse på reelle rettighetshavere er brudd på hvitvaskingsloven § 14.

Politisk eksponert person (PEP)

Regnskapsfører skal vurdere om kunden, personer som handler på vegne av kunden, eller reelle rettighetshavere er PEP, eventuelt om disse er nært familiemedlem eller kjent medarbeider til en PEP, jf. hvitvaskingsloven §§ 12 fjerde ledd og 13 fjerde ledd.

Formålet med lovreguleringen er å motvirke at midler som har opphav i korrupsjon blir hvitvasket eller brukt til å finansiere terror. Det er internasjonalt lagt til grunn at kundeforhold med PEP'er på generelt grunnlag antas å innebære økt hvitvaskingsrisiko. Nærstående av en PEP, som er kunder hos den rapporteringspliktige, skal identifiseres da de også kan dra fordel av eller bli misbrukt i forbindelse med hvitvasking.

Det ble i forbindelse med gjennomgang av de fire enkeltoppdragene fremlagt skjemaer for risikovurdering på kundenivå, hvor vurdering av PEP inngår. For alle de kontrollerte oppdragene var det foretatt en vurdering av om eier/innehaver eller nærstående er en PEP, men det fremkommer ingen dokumentasjon i skjemaet eller i selskapets rutiner hvilke handlinger som er utført i forbindelse med kontrollen eller annen dokumentasjon som bekrefter besvarelsen i skjemaet. Den mangelfulle kontrollen er brudd på hvitvaskingsloven §§ 12 fjerde ledd og 13 fjerde ledd.

3 Regnskapsførerselskapets utøvelse av regnskapsføreroppdrag

Under beskrives utførelsen av gjennomgåtte regnskapsføreroppdrag og om det er etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i forhold til kravene i regnskapsførerloven, herunder kravet til god regnskapsføringsskikk, jf. § 2 andre ledd.

Fire oppdrag ble kontrollert for å gjennomgå oppdragsdokumentasjon og annen dokumentasjon som regnskapsførerselskapet utarbeider for oppdragsgiverne (oppdrag A, B, C og D). Gjennomgangen baserte seg i hovedsak på dokumentasjon for 2020. Daglig leder er oppdragsansvarlig for samtlige oppdrag. Det er benyttet medarbeider på alle oppdragene. Oppdrag A har revisor, mens de øvrige enten har fravalgt revisor eller at de ikke er revisjonspliktige som en følge av den foretaksformen de har valgt å drive sin virksomhet i.

Ved gjennomgang av enkeltoppdrag ble følgende forhold kontrollert:

- Årsregnskap med vedlegg.
- Skattemelding med vedlegg.
- Oppdragsavtale med eventuelle vedlegg og fullmakter.
- Kundetiltak på oppdragsnivå etter hvitvaskingsregelverket.
- Fremdriftsoversikt.
- Dokumentasjon av vurdering av oppdragsgivers interne rutiner.
- Dokumentasjon av gjennomført kvalitetskontroll, herunder overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse.
- Saldobalanse, avstemming og underliggende dokumentasjon av balansekontoeer per 31.12.
- Eventuell kommunikasjon med oppdragsgiver om uregelmessigheter i oppdraget.
- Perioderapport og periodiske avstemminger for en valgt periode.

Gjennomgang av de fire kontrollerte oppdragene viste noen avvik i forhold til de krav som stilles i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk og annen relevant lovgivning. Det gis i det etterfølgende en beskrivelse av områdene hvor det ble konstatert mangler.

3.1 Avstemminger

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere detaljer om hva som skal dokumenteres.

Av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.3.4 følger det at avstemminger, herunder også underliggende dokumentasjon og forklaringer på eventuelle avvik, skal dokumenteres slik at de kan etterprøves.

I to av de fire kontrollerte oppdragene ble det avdekket mangler i avstemmingene. Manglene er beskrevet i foreløpig tilsynsrapport.

Det fremgår av tilsvaret at regnskapsførerselskapet har gjennomgått Finanstilsynets kommentarer, samt at rutiner for avstemminger og dokumentasjon av disse er gjennomgått. Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsførerselskapet nå har etablert rutiner som sikrer at alle betydelige balansekontoer og vesentlige resultatkontoer blir avstemt og dokumentert slik at de kan etterprøves.

4 Finanstilsynets vurdering

Autorisasjonsordningen for regnskapsførere skal sikre kvaliteten på regnskapene og rapportene som blir levert til oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapet, herunder offentlige myndigheter. Regnskapspliktige som setter bort sitt regnskap til autoriserte regnskapsførere skal kunne ha tillit til at oppdraget blir utført i samsvar med god regnskapsføringsskikk og at regnskap og rapporter har god fagmessig kvalitet.

Finanstilsynets tilsyn avdekket brudd på regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, samt annen lovgivning. Det var særlig store mangler i regnskapsførerselskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, det vises til punkt 2.5 og 5. Ved gjennomgang av enkeltoppdrag ble det også avdekket svakheter ved avstemmingsdokumentasjonen.

Finanstilsynet forutsatte i foreløpig tilsynsrapport at det ble satt i verk tiltak for å rette opp i de feil og mangler som ble konstatert under tilsynet, samt å sørge for å etablere rutiner som sikrer at alle krav som stilles etter regnskapsførerregelverket, herunder god regnskapsføringsskikk, blir oppfylt og at disse etterleves. I tilsvaret er det beskrevet tiltak og endringer som er og skal utføres i regnskapsførerselskapet. Finanstilsynet tar opplysningene til etterretning.

Når det gjelder mangler ved regnskapsførerselskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og konsekvensen av disse manglene, vises det til punkt 5 under.

5 Ileggelse av overtredelsesgebyr

5.1 Rettslig grunnlag

Overtredelsesgebyr kan ilegges for brudd på en rekke plikter etter hvitvaskingsregelverket, herunder bestemmelsene knyttet til risikovurderinger, rutiner, utførelsen av kundetiltak samt undersøkelse og

rapportering. Hvilke overtredelser og hvordan overtredelsesgebyret skal beregnes følger av hvitvaskingsloven §§ 49 og 50, som lyder:

"§ 49. Overtredelsesgebyr

(1) Dersom rapporteringspliktige eller noen som har handlet på vegne av et rapporteringspliktig foretak, har overtrådt §§ 6 til 8, kapittel 4, §§ 25, 26, 27, 28, 30, 35, 36, 39, 42, forskrift gitt i medhold av disse bestemmelsene eller forskrift gitt i medhold av § 52, kan tilsynsmyndigheten ilegge den rapporteringspliktige overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyr kan ilegges rapporteringspliktige foretak selv om ingen enkeltperson har utvist skyld. [...]

[...]

(4) Rapporteringspliktige som nevnt i § 4 første ledd bokstav d, f, l, m og o, annet og femte ledd, kan ilegges overtredelsesgebyr på inntil 9 millioner kroner. [...]

[...]

§ 50. Vurderingsmomenter for forbud mot å ha ledelsesfunksjon og vedtak om overtredelsesgebyr

Ved vurderingen av om det skal [...] ilegges overtredelsesgebyr etter § 49, skal det blant annet tas hensyn til

a) overtredelsens grovhet og varighet

b) overtrederens grad av skyld

c) overtrederens økonomiske evne

d) den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8

e) fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen

f) om tredjeparter er påført tap

g) graden av samarbeid med myndighetene

h) eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven

De samme momentene skal hensyntas ved utmålingen av overtredelsesgebyr."

Vedtaket om ileggelse av overtredelsesgebyr vil bygge på en helhetsvurdering. Vurderingen skal inkludere konkrete vurderinger av relevante momenter i hvitvaskingsloven § 50. Listen over vurderingsmomenter er ikke uttømmende og angir ikke hvilken vekt de ulike momentene skal ha i helhetsvurderingen.

På bakgrunn av rettspraksis legger Finanstilsynet til grunn at det ved ileggelse av overtredelsesgebyr overfor foretak stilles krav om at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist alminnelig uaktsomhet. Skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil.

5.2 Finanstilsynets vurdering

Et velfungerende system for å avdekke og forebygge hvitvasking og terrorfinansiering forutsetter god etterlevelse fra de rapporteringspliktiges side. Det er viktig for tilliten til hvitvaskingsregelverket og de rapporteringspliktige at brudd på regelverket oppdages og sanksjoneres. Bruk av overtredelsesgebyr innebærer at tilsynsenhetene ikke oppnår økonomiske fordeler av manglende etterlevelse av lovkrav, og vil ha en viktig allmennpreventiv virkning.

Tilsynet avdekket en rekke brudd på regnskapsførerselskapets plikter etter hvitvaskingsregelverket, herunder mangler ved utarbeidelse av virksomhetsinnrettet risikovurdering, rutiner og utførelsen av kundetiltak. Samtlige plikter som er brutt kan sanksjoneres etter hvitvaskingsloven § 49. De

avdekkede forhold viser etter Finanstilsynets oppfatning en gjennomgående svikt i selskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Når det gjelder overtredelsenenes grovhet, legger Finanstilsynet til grunn at det skal ses hen til overtredelsenens karakter. Bestemmelsene om både virksomhetsinnrettet risikovurdering, rutiner og etterlevelsen av disse er helt grunnleggende for å etterleve hensynet bak hvitvaskingsregelverket om å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. De påpekte mangler i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er alvorlige mangler. I tillegg foreligger det ytterligere mangler ved regnskapsførerselskapets rutiner og manglende utførelse av plikter på oppdragsnivå. Samlet sett er manglene grove.

Når det gjelder overtredelsenenes varighet, viser Finanstilsynet til at loven trådte i kraft 15. oktober 2018 og at tilsynet fant sted i september 2021. Regnskapsførerselskapet har derfor hatt lang tid til å innrette seg etter ny hvitvaskingslov. Finanstilsynet viser for øvrig til at de pliktene som er brutt og som danner grunnlag for gebyr i hovedsak også fulgte av 2009-loven. Situasjonen er derfor at regnskapsførerselskapets pliktbrudd har pågått i lang tid.

I vurderingen av skyld, må det forutsettes at regnskapsfører setter seg inn i regelverk som gjelder for virksomheten. Hvitvaskingsloven er et sentralt regelverk der regnskapsførere skal ivareta viktige samfunnsmessige interesser. Gjennom regnskapsførerloven er regnskapsførerselskapet underlagt regelverk som skal sikre styring og kontroll av risiko og oppdragsutførelse. Dette innebærer at regnskapsførerselskapet er godt kjent med alminnelige prinsipper for risikostyring og internkontroll, som også er de som gjelder for styring og kontroll av risikoen etter hvitvaskingsloven. For at denne risikoen skal håndteres på forsvarlig måte i samsvar med hvitvaskingsloven, må regnskapsførerselskapet ha oppmerksomhet rettet mot dette området, prioritere arbeidet og sette av tilstrekkelige ressurser.

Finanstilsynet mener at dette ikke har vært situasjonen i regnskapsførerselskapet. Regnskapsførerselskapet forventes å ha rutiner og treffe systematiske tiltak for å kunne oppfylle de regulatoriske kravene for hvordan virksomheten og dets medarbeidere skal gjennomføre nødvendige tiltak for å oppfylle kravene. Videre skal styret påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll. Etter Finanstilsynets vurdering er styrets manglende oppfølging av hvitvaskingsloven uaktsomt. Finanstilsynet mener likevel at det kan ha sviktet på flere nivåer i foretaket.

Videre er det Finanstilsynets oppfatning at manglende gjennomføring av forpliktelser etter hvitvaskingsloven av 2009, som regnskapsførerselskapet har vært underlagt i flere år, øker graden av skyld.

Regnskapsførerselskapets økonomiske evne, jf. pkt. 2.2, er hensyntatt ved utmålingen av overtredelsesgebyret.

5.3 Vedtak

På bakgrunn av en helhetlig vurdering av de forhold som ble avdekket under tilsynet, hensyntatt overtredelsenenes art og omfang, regnskapsførerselskapets skyldgrad og økonomiske evne, fatter Finanstilsynet følgende vedtak:

Agder Regnskap AS plikter å betale et gebyr på kroner 100 000 (etthundretusen) for overtredelse av § 8, jf. §§ 12 femte ledd, 13 tredje ledd, 13 femte ledd, 14, samt selvstendige brudd på §§ 7, 12

fjerde ledd, 13 fjerde ledd og 14 i lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. § 49, jf. § 50. Overtredelsesgebyret tilfaller statskassen.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter gjelder. Det kan søkes om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

Overtredelsesgebyrer innkreves av Skatteetaten ved Statens innkrevingsentral. I tilfeller der vedtaket ikke påklages, vil Statens innkrevingsentral sende krav om betaling umiddelbart etter klagefristens utløp. I tilfeller der vedtaket påklages, sendes kravet etter at klagen er avgjort av Finansdepartementet. Statens innkrevingsentralers frist for betaling er tre uker etter at faktura er sendt.

For Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
direktør

Anders Hole
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.